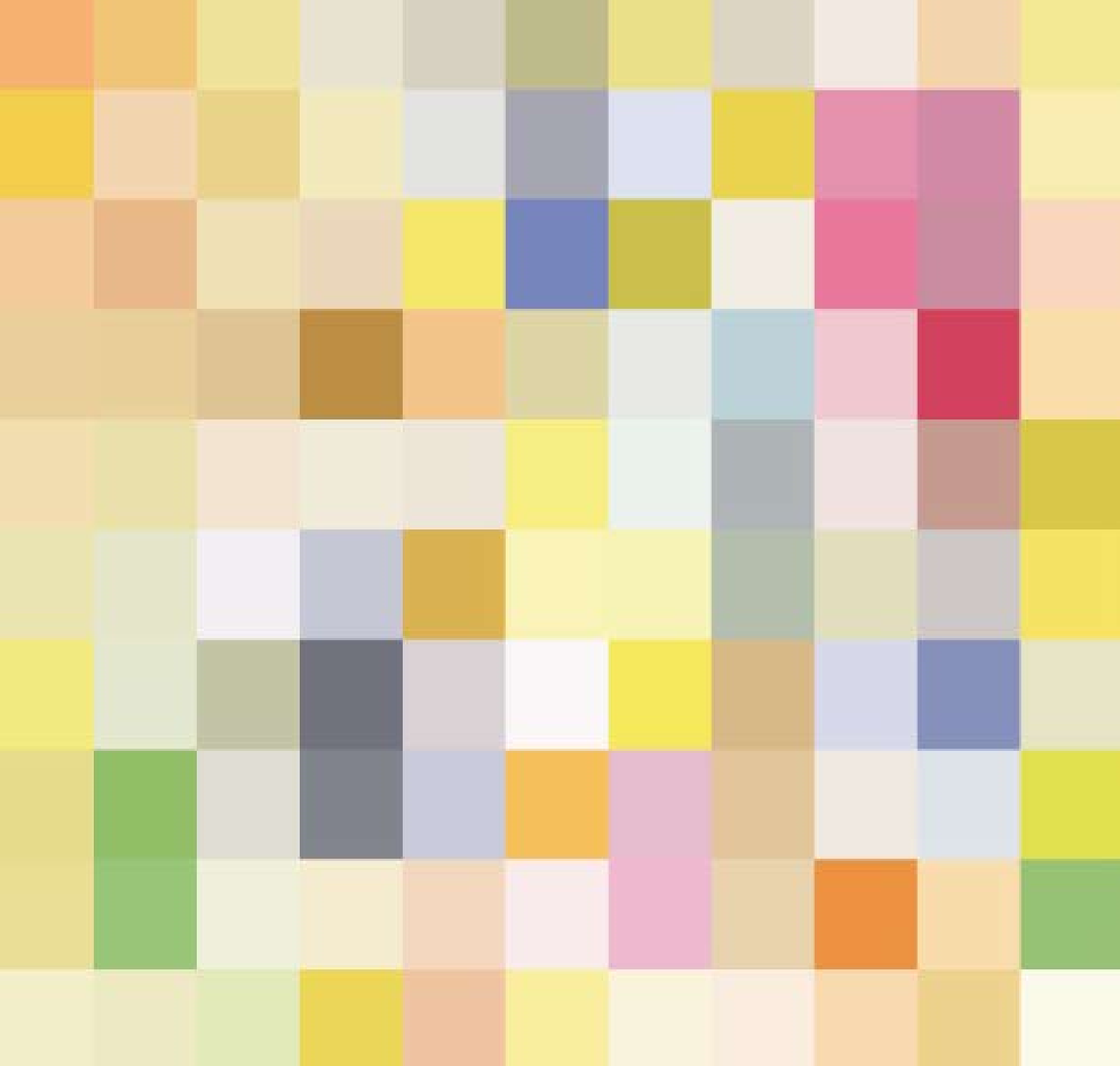

Kommunala beslutsfattare om bibliotek

Innehåll

- 4 *Förord*
- 5 *Om undersökningen*
- 6 *Kommunalråd och tjänstemän om bibliotek*
- 12 *Beslutsfattarna i jämförelse med allmänheten*
- 14 *Modernister och traditionalister bland beslutsfattarna*
- 16 *Kommunalråd kontra tjänstemän*
- 18 *Positiva som grupp, splittrade sinsemellan*
- 20 *Svensk Biblioteksförerings rapporter*

Förord

Svensk Biblioteksörening har tillsammans med Sveriges Författarförbund, DIK och Sveriges Länsbibliotekarier formulerat åtta punkter för en framtida bibliotekspolitik. Bland punkterna kan nämnas inrättande av ett nationellt biblioteksorgan, formulering av nationella strategier, definition av bibliotekens huvudfunktioner och en utvärdering av bibliotekslagen.

En nationell bibliotekspolitik kan – och bör – utvecklas på så sätt att den inte kommer i konflikt med det kommunala självstyret. Ett ökat nationellt engagemang får inte inkräkta på kommunernas rätt att sköta sina angelägenheter. Men en nationell bibliotekspolitik behövs för att garantera att de offentliga biblioteken utnyttjas på ett sätt som gagnar såväl samhällets som individernas utveckling. I praktiska termer är syftet att minska det dåliga resursutnyttjandet och de effektförluster som dagens brist på samordning medför.

Ibland antyds att det skulle finnas ett stort motstånd mot en nationell bibliotekspolitik bland kommunala beslutsfattare. Men den som oroar sig för ett starkt motstånd mot ökat samarbete, utvidgad samordning eller tydligare nationell bibliotekspolitik behöver inte bekymra sig längre. Rapporten visar att beslutsfattarna har en modern och positiv syn på bibliotek, att de allra flesta upplever ett behov av mer samordning och samarbete och att en majoritet skulle se en nationell bibliotekspolitik som ett stöd för utvecklingen av biblioteksverksamheterna.

Rapporten är skriven av föreningens utredare Anna Kåring Wagman.

Niclas Lindberg
Generalsekreterare, Svensk Biblioteksörening

Om undersökningen

Svensk Biblioteksförning har låtit SKOP intervjua 402 kommunala beslutsfattare om deras syn på bibliotek. 201 kommunalråd och 201 kommunala tjänstemän med befattningen bibliotekschefens närmaste chef har fått svara på frågor om man tycker att det bör satsas mer på bibliotek, hur biblioteken utvecklats de senaste åren, för vilka grupper biblioteken är viktigast och mycket mer. De tillfrågade är spridda över hela landet och representerar såväl större som mindre kommuner. Något fler män än kvinnor har intervjuats.

Undersökningens frågor har tre inriktningar. En första kategori frågor kretsar kring vilken bild eller upplevelse man har av bibliotek. En andra handlar om vad man anser att bibliotek bör göra och vilka som är de viktigaste målgrupperna. Den tredje och sista innehåller frågor på temat ekonomi och politik.

Undersökningen visar att beslutsfattarna kan delas in i två grupper utifrån deras sätt att se på bibliotek – den ena kan kallas traditionalister och den andra modernister. Det finns också vissa olikheter kommunalråden och tjänstemännen sinsemellan. Likaså finns det skillnader i kommunalrådets och tjänstemännens åsikter jämfört med hur allmänheten betraktar bibliotek.

Kommunalråd och tjänstemän om bibliotek

Hur ser då kommunala beslutsfattare på folkbiblioteken? Vad tycker de att biblioteken ska göra och för vem? Hur anser man att biblioteksverksamheten bör styras och vilka resurser ska den få?

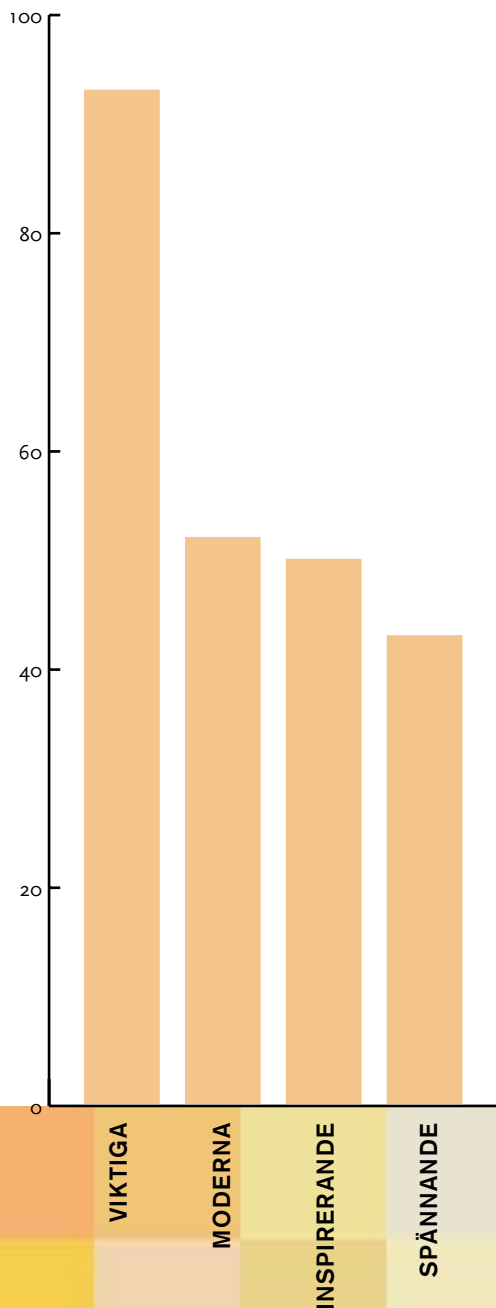
Bilden av bibliotek

Det första temat handlar alltså om hur beslutsfattarna betraktar och upplever folkbibliotek.

Kommunalråden och tjänstemännen tillfrågades om i vilken grad de anser att bibliotek är viktiga, moderna, inspirerande eller spännande. Hela 93 procent av de tillfrågade kommunalråden och tjänstemännen anser att bibliotek är viktiga. Endast en procent håller inte med om påståendet att bibliotek är viktiga. Färre betecknar däremot bibliotek som moderna (52 procent), inspirerande (50 procent) och spännande (43 procent).

De flesta anser att biblioteken har blivit bättre: 89 procent anser att biblioteken utvecklats positivt de senaste åren. Endast var tionde tillfrågad tjänsteman eller kommunalråd håller inte med om att biblioteken utvecklats positivt.

På frågan om man i första hand uppfattar de kommunala biblioteken som en plats där människor kan låna böcker eller om man främst ser dem som en

Andel som uppfattar biblioteken som viktiga, moderna, inspirerande och spännande. (Procent)

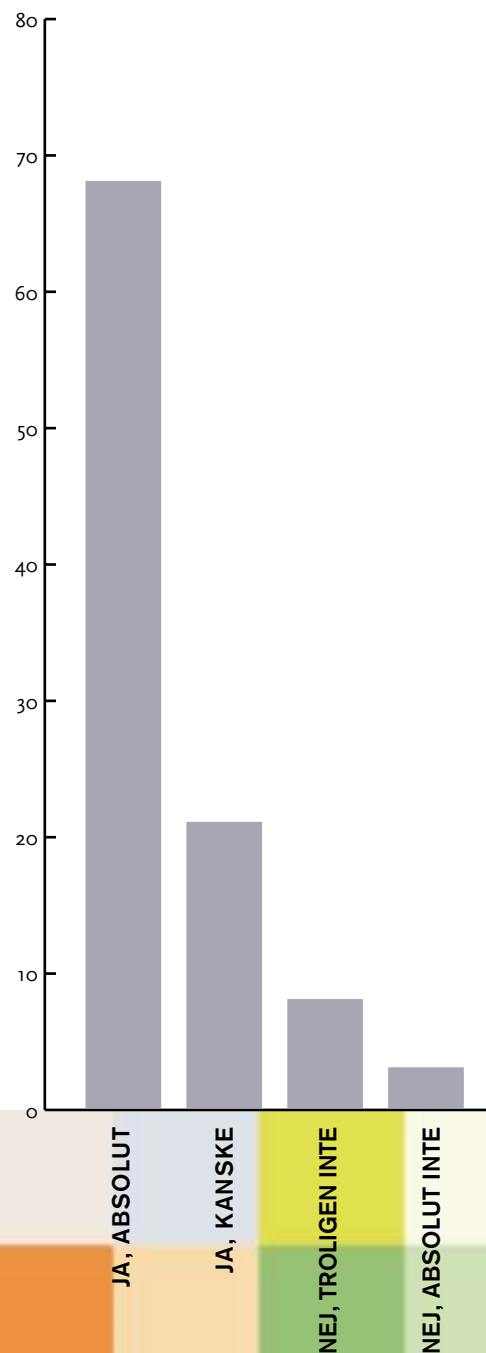
viktig samhällsinstitution svarar 78 procent det senare. Mindre än en fjärdedel ser alltså biblioteken som en plats som främst tillgodoser enskilda individers behov av litteratur.

Ytterligare en fråga om synen på biblioteken ställdes, nämligen om biblioteken ska hålla fast vid sin traditionella funktion som lugna och tysta platser där läsning och böcker är det centrala, eller om de ska sträva mot att bli mer av mötesplatser och upplevelsecentra där olika typer av information och kunskap förmedlas. Här svarar en klar majoritet, 85 procent, att biblioteken ska sträva mot att vara mötesplatser och upplevelsecentra. Endast 15 procent anser att biblioteken ska hålla fast vid sin traditionella funktion.

Intervjupersonerna ombads att beskriva biblioteken antingen med ordet kunskap eller med ordet kultur. Flertalet väljer att beskriva bibliotekens verksamhet kunskap (70 procent). Betydligt färre (30 procent) väljer att beskriva bibliotek med ordet kultur.

Sammanfattningsvis är bilden av bibliotek positiv. Bibliotek anses viktiga och då inte bara för den enskilda individen utan också för samhället. De senaste årens utveckling anses ha varit positiv och i framtiden menar de tillfrågade att biblioteken bör vidga sitt utbud och modernisera sina arbetsformer. Att beslutsfattarna upplever ett behov av modernisering framgår också av att färre betecknar biblioteken som moderna, inspirerande eller spännande i jämförelse med hur många som ser dem som viktiga.

Anser du att bibliotekens verksamhet har utvecklats till det bättre under senare år? (Procent)

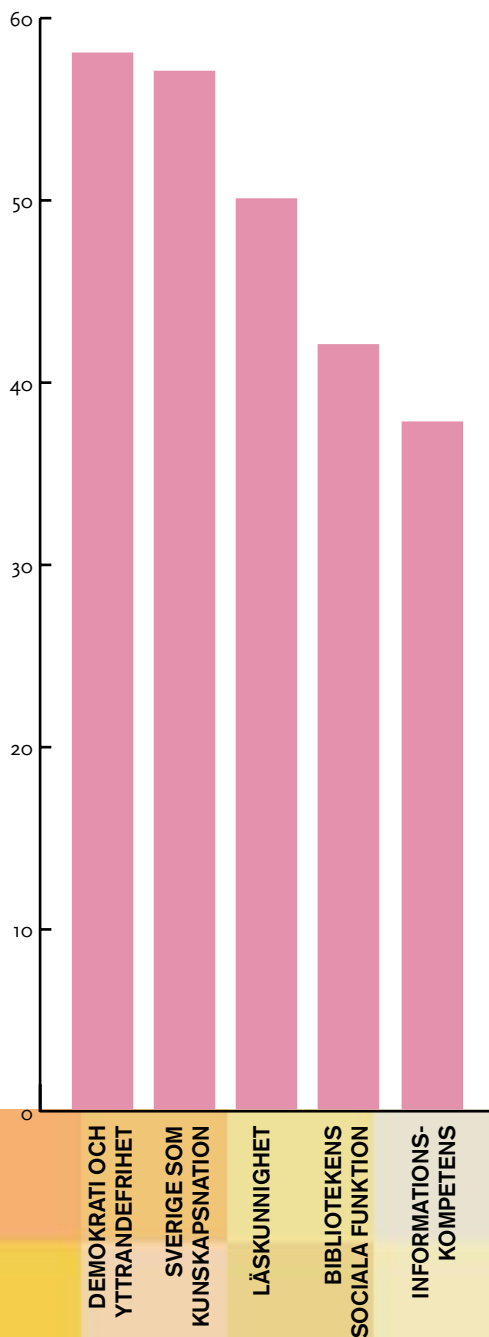

Olika användargrupper och funktioner

Vad bör då bibliotek prioritera och för vilka områden och grupper har bibliotek stor betydelse? Mellan 80 och 85 procent av kommunalråden och tjänstemännen håller med om att biblioteken är ganska eller mycket viktiga för demokrati och yttrandefrihet, att de har en viktig social funktion, att de har betydelse för Sverige som kunskapsnation, att de har betydelse för att stärka människors informationskompetens och att de spelar roll för att öka läskunnigheten. Om man skiljer ut dem som svarar att de instämmer helt i påståendet att biblioteken är viktiga för respektive funktion hamnar demokrati och yttrandefrihet högst (58 procent), följt av bibliotekens betydelse för Sverige som kunskapsnation (57 procent), ökad läskunnighet (50 procent), social funktion (42 procent) och informationskompetens (38 procent).

Kommunalråden och tjänstemännen tillfrågades om vilka två grupper de tror att biblioteken är viktigast för. Det allra vanligaste svaret är barn och ungdomar – 81 procent tror att biblioteken har störst eller näst störst betydelse för barn och ungdomar. Efter barn och ungdomar följer studerande och forskare (46 procent), pensionärer (30 procent), personer med annat modersmål än svenska (21 procent) och arbetslösa (12 procent). Endast tre procent uppfattar

Andel som instämmer helt och hållet i att biblioteken är viktiga för olika funktioner. (Procent)

att bibliotek är viktigast eller näst viktigast för förvärvsarbetande och mindre än en procent uppger småföretagare.

Vidare tillfrågades man om vilka områden biblioteken bör satsa på att utveckla. De två tydligast prioriterade områdena är biblioteket som mötesplats och barnverksamhet. 40 procent uppger mötesplatsfunktionen i första eller andra hand och 36 procent barn och ungdomar. Ser man enbart till vilka som anger alternativet i första hand hamnar barn högst upp på listan. Efter dessa följer stöd till informationssökning (23 procent), läsfrämjande (18 procent), kulturella aktiviteter (15 procent), bättre öppettider (14 procent), stöd till studerande (11 procent), utveckling av hemsidor (10 procent), datorer med internetuppkoppling (10 procent), personalen (7 procent), aktuella böcker (4 procent) och lokalerna (1 procent).

Sammanfattningsvis är det tydligt att barn är den grupp man tror att biblioteken är viktigast för och att barnverksamheter rankas högt. Biblioteken anses också ha social och politisk betydelse, till exempel som mötesplatser eller för att bidra till demokrati och yttrandefrihet. Det är något förvånande att personer med annat modersmål än svenska, arbetslösa och småföretagare placeras förhållandevis långt ner på listan bland prioriterade grupper och att personal, aktuella böcker och lokaler är lågt rankade uppgifter. Men man ska minnas att i dessa frågor ställdes grupper och verksamheter mot varandra och att kommunalråden och tjänstemännen endast fick välja två alternativ.

Bibliotekens politik och ekonomi

Hur ställer sig då intervjupersonerna till bibliotekens finansiering och styrning?

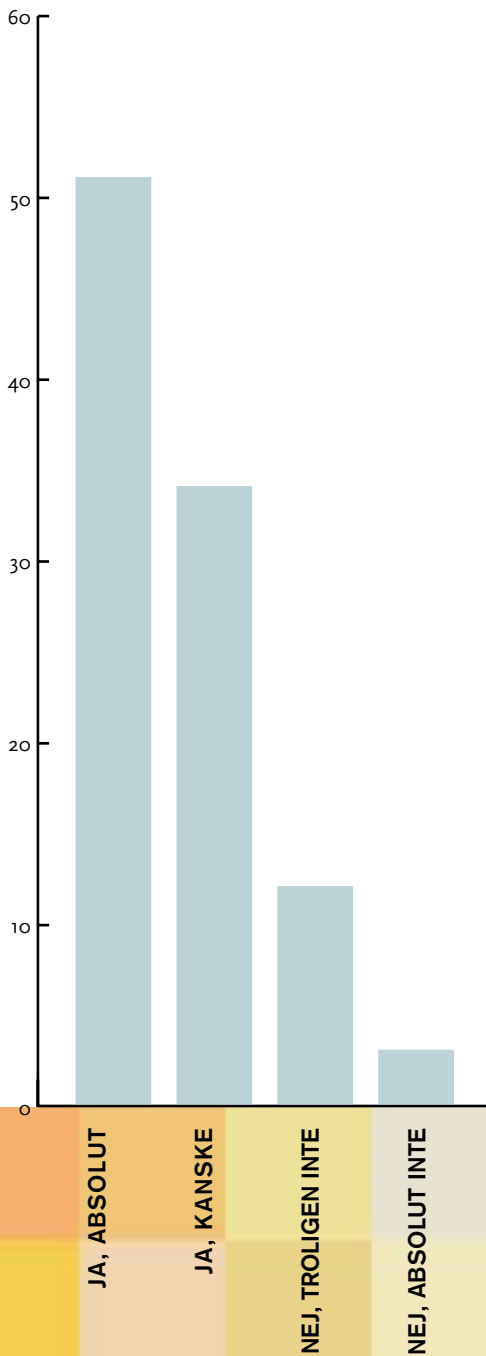
I övriga Norden har folkbiblioteken de senaste åren rört sig mot ökad samordning och utvidgat samarbete och därför är det relevant att ställa frågan hur svenska beslutsfattare förhåller sig till sådana förslag. Intressant nog uttrycker en klar majoritet (85 procent) att de upplever ett behov av mer samordning och samarbete i biblioteksfrågor. Endast tre procent ser absolut inget behov av mer samordning och samarbete.

Behövs då en nationell bibliotekspolitik? Frågan ställdes om tydligare nationella mål och riktlinjer i första hand skulle uppfattas som ett stöd för utvecklingen av biblioteksverksamheten eller om det skulle upplevas som ett hinder. En majoritet, 54 procent, anser att det skulle vara ett stöd och 15 procent ser det som ett hinder. 31 procent ser tydligare nationella mål och riktlinjer varken som ett stöd eller som ett hinder.

Beslutsfattarna tillfrågades om sin inställning till ökade satsningar på bibliotek. Hela 91 procent av kommunalråden och tjänstemännen anser att man bör satsa mer på bibliotek. Det är alltså mindre än var tionde kommunalråd eller tjänsteman som inte håller med om att man ska satsa mer på bibliotek.

Enligt bibliotekslagen ska boklån vara kostnadsfria. Majoriteten bland de tillfrågade (78 procent) är också emot avgifter. Av dessa är de allra flesta dess-

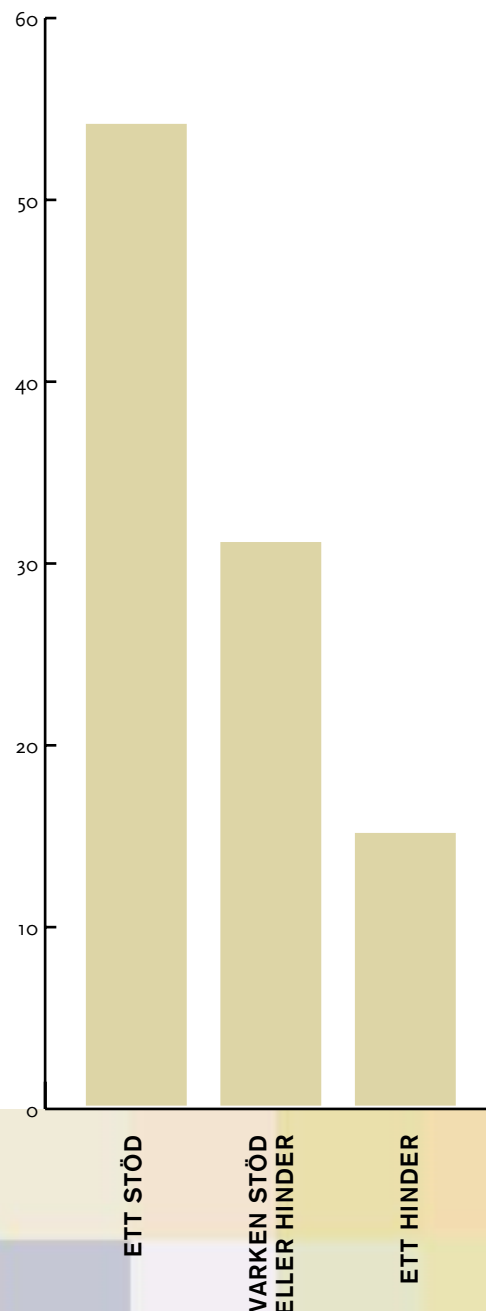
Anser du att det finns ett behov av mer samordning och samarbete i biblioteksfrågor? (Procent)

utom starkt emot avgifter. Drygt en sjuandedel (16 procent) av kommunalråden och tjänstemännen tycker att biblioteken kanske borde få ta ut avgifter för boklån. Sex procent är absolut för.

Två frågor ställdes om bibliotekens "lönsamhet": dels om man tror att bibliotek ger mer resurser tillbaka till samhället än de kostar, dels om de är viktiga även om de inte ger någon mätbar samhällsnytta eller ekonomisk återbäring. Tre av fyra anser att biblioteken faktiskt ger mer resurser tillbaka än de kostar. Endast tre procent håller inte alls med om att biblioteken ger mer än de kostar. 85 procent anser dessutom att bibliotek är viktiga alldeles oavsett om de ger någon mätbar samhällsnytta eller ekonomisk återbäring alls. Sex procent håller inte alls med om det påståendet.

Sammanfattningsvis är kommunalråden och tjänstemännen positiva till ökad samordning och mycket få är emot ökat samarbete. En majoritet är för en nationell bibliotekspolitik, även om stödet för detta är svagare än för ökad samordning. Endast en av sex ser dock nationella mål och riktlinjer som ett hinder. De flesta tror att bibliotek ger mer än de kostar och de tycker dessutom att bibliotek är viktiga oavsett mätbar samhällsnytta eller ekonomisk återbäring. Så gott som alla tycker att man bör satsa mer på bibliotek. En tydlig majoritet är emot avgifter på boklån.

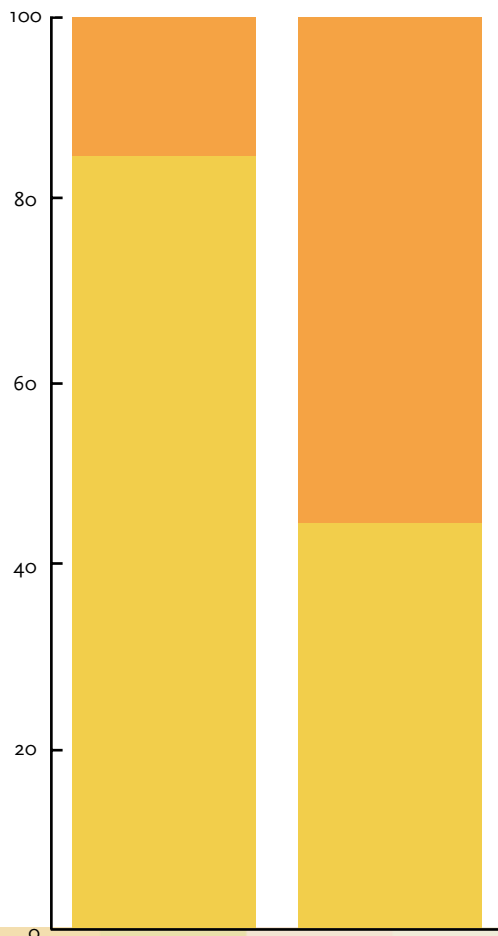

Andel som skulle uppfatta tydligare nationella mål och riktlinjer för verksamheten som ett stöd, varken ett stöd eller ett hinder respektive ett hinder. (Procent)

Beslutsfattarna i jämförelse med allmänheten

LUGNA OCH TYSTA
PLATSER FÖR LÄSNING

MÖTESPLATSER OCH
UPPLEVSECENTRA

Samtidigt som kommunalråden och tjänstemännen intervjuades, ställde SKOP frågor till allmänheten om deras syn på bibliotek. Detta för att kunna jämföra beslutsfattarnas uppfattningar med biblioteksanvändarnas.

Jämförelsen visar att beslutsfattarna är ännu mer positiva till bibliotek och bibliotekssatsningar än befolkningen i dess helhet. Bland kommunalråden och tjänstemännen är det 91 procent som anser att man bör satsa mer på bibliotek. Även bland allmänheten har ökade satsningar starkt stöd (76 procent).

Kommunalråden och tjänstemännen är också mer positiva till bibliotekens utveckling. 89 procent tycker att biblioteken utvecklats positivt, medan 69 procent av allmänheten har samma åsikt.

Andel som anser att biblioteken ska sträva mot att bli mötesplatser/upplevelsecentra eller hålla kvar vid sin funktion som lugna och tysta platser för läsning. (Procent)

KOMMUNALA
BESLUTSFATTARE

ALLMÄNHETEN

Både befolkningen som helhet och gruppen beslutsfattare bedömer att bibliotek är viktiga (82 procent av befolkningen och 93 procent bland kommunalråd och tjänstemän). Allmänheten anser dock i mindre utsträckning att bibliotek är spännande (28 procent jämfört med 43 procent av beslutsfattarna).

En intressant skillnad är att medan 85 procent av kommunalråden och tjänstemännen menar att biblioteken bör utvecklas mot att bli mötesplatser och upplevelsecentra där olika typer av information och kunskap förmedlas, anser endast 45 procent av befolkningen detsamma. En majoritet tycker alltså att biblioteken bör hålla fast vid sin traditionella funktion som lugna och tysta platser där läsning och böcker är det centrala.

Kommunalråd och tjänstemän har alltså en mer positiv syn på bibliotek än svensken i gemen. Det är kanske inte så märkligt att personer som befinner sig närmare verksamheten i högre grad är villiga att investera i den. Mer överraskande är att det är så stor skillnad mellan beslutsfattarnas och befolkningens inställning till hur biblioteken bör utvecklas i framtiden; allmänheten har en betydligt mer konservativ uppfattning om hur verksamheterna ska utformas. Kanske beror det på att biblioteket som lugn och tyst plats står för något som få andra samhällsinstitutioner kan erbjuda och man därför anser att den miljön är värd att bevara, medan man uppfattar det som lättare att hitta andra ställen för möten och upplevelser.

Modernister och traditionalister bland beslutsfattarna

Hittills har beslutsfattarna behandlats som en helhet, men det finns också intressanta skillnader inom gruppen. Det visar sig nämligen att hur man svarar på vissa frågor hänger ihop med hur man svarar på andra. Därmed framträder två sätt att betrakta bibliotek. Det ena synsättet kan kallas traditionellt, det andra modernt.

De som har ett traditionellt perspektiv anser att biblioteket är ett ställe där enskilda individer kan låna böcker, snarare än att det är en viktig samhällsinstitution. De tycker att biblioteken bör hålla fast vid sin traditionella funktion som lugna och tysta platser där läsning och böcker är det centrala. De ser biblioteken som mindre viktiga och spännande och har en mindre positiv bild av bibliotekens utveckling de senaste åren än övriga. Traditionalisterna håller i lägre grad än modernisterna med om att bibliotek är viktiga för utbildning, demokrati och yttrandefrihet, läskunnighet och informationskompetens. Likaså anser inte traditionalisterna i samma utsträckning som modernisterna att bibliotek har en viktig social funktion, att de är viktiga för Sverige som kunskapsnation eller att biblioteken bör satsa på att utveckla sin mötesplatsfunktion. De är mer öppna för avgifter på boklån än övriga. De är mer tveksamma till ökad samordning och samarbete och till tydligare nationella mål och riktlinjer. Fler förespråkare för traditionell väg anger att man vill prioritera barnverksamheter och ett bra utbud av aktuella böcker i första hand. Traditio-

nalister ser i högre utsträckning biblioteket snarare som en kunskapsinstitution än som en kulturinstitution.

Gruppen med ett modernt synsätt anser att biblioteken har en viktig uppgift som samhällsinstitution, snarare än som en plats där enskilda individer kan låna böcker. De anser också att biblioteken bör sträva mot att bli mer av mötesplatser och upplevelsecentra där olika typer av information och kunskap förmedlas i stället för att hålla fast vid sin traditionella funktion som lugna och tysta platser för läsning. De ser biblioteken som viktigare och mer spännande och har en mer positiv bild av bibliotekens utveckling de senaste åren än traditionalisterna. De håller i högre utsträckning med om att bibliotek är viktiga för utbildning, för demokrati och yttrandefrihet, för läskunnighet, för informationskompetens, för deras sociala funktion och för Sverige som kunskapsnation. De anser att biblioteken bör satsa på att utveckla sin mötesplatsfunktion. De är mer negativa till avgifter på boklån än traditionalisterna. Modernisterna är mer positiva till samordning och samarbete och till tydligare nationella mål och riktlinjer. Fler modernister än traditionalister svarar att bibliotek förknippas med kultur snarare än kunskap.

Det finns alltså en grupp som är mer positiv, som vill satsa mer, som vill bredda utbudet och utveckla biblioteken till mötesplatser och leverantörer av upplevelser och som vill öka samarbetet, samordningen och den nationella bibliotekspolitikerna. En annan grupp förknippar bibliotek med kunskap, vill bevara bibliotekens traditionella roll, ser läsning och litteratur och förmedlandet av detta till barn som kärnverksamheter, vill värna mångfalden och den kommunala självstyrelsen. Den senare gruppen är mer öppen för avgifter på boklån.

Kommunalråd kontra tjänstemän

Det finns också skillnader mellan hur kommunalråd och tjänstemän svarar.

Tjänstemännen har ofta åsikter som liknar modernisternas, medan kommunalrådets ståndpunkter är mer traditionella. Tjänstemän anser till exempel i högre grad att bibliotek är en viktig samhällsinstitution, medan kommunalråden i första hand ser dem som platser där människor kan låna böcker. Tjänstemännen är mer positiva till nationella mål och riktlinjer än kommunalråden, medan fler kommunalråd ser dem som ett uttalat hinder. Fler tjänstemän är positiva till samordning och samarbete, medan fler kommunalråd är tveksamma.

Tjänstemän ser över huvud taget bibliotek som viktigare och menar i högre grad att bibliotek är betydelsefulla för demokrati och yttrandefrihet, för läskunnighet, för informationskompetens, för deras sociala funktion och för Sverige som kunskapsnation. Tjänstemännen anser i större utsträckning än kommunalråden att biblioteken ger mer tillbaka än de kostar och fler tjänstemän håller med om att biblioteken är viktiga även om de inte ger någon mätbar samhällsnytta eller ekonomisk återbäring.

Fler tjänstemän än kommunalråd anser att man bör satsa mer på bibliotek och en större andel tjänstemän än kommunalråd anser att man bör satsa mer

på personalen. Kommunalråden å sin sida är mer positiva till avgifter på boklån, medan gruppen som absolut är negativ till avgifter är större bland tjänstemännen.

Endast något fler tjänstemän tycker att biblioteken ska sträva mot att bli mer av mötesplatser och upplevelsecentra och något fler kommunalråd förespråkar att man håller fast vid att vara lugna och tysta platser för läsning av böcker. Skillnaderna finns, men är inte signifikanta. Tjänstemännen har också en något mer positiv bild av bibliotekens utveckling de senaste åren, men inte heller där är skillnaden så stor.

Det finns alltså tydliga skillnader mellan kommunalråden och tjänstemännen, där kommunalråden representerar en mer traditionell syn på bibliotek och tjänstemännen en mer modern. Skillnaderna mellan kommunalråd och tjänstemän kan förmodas bero på att tjänstemännen befinner sig närmare de dagliga verksamheterna – ett exempel är att de prioriterar satsningar på personalen högre. Kommunalråden har dessutom ett bredare ansvarsområde, medan tjänstemännen i de flesta fall kan förmodas arbeta inom kultur- eller utbildningssektorn. Att kommunalråden är tveksamma till en nationell bibliotekspolitik och till ökad samordning kan tänkas bero på att man rent principiellt inte vill begränsa handlingsutrymmet i den egna kommunen.

Positiva som grupp, splittrade sinsemellan

Sammanfattningsvis är de personer som beslutar om våra folkbibliotek positiva till bibliotekens betydelse och till deras utveckling och framtid – mer positiva än befolkningen i stort. Man vill se ökade satsningar på bibliotek, större samordning och samarbete och tydligare nationella mål och riktlinjer. Man betraktar biblioteken som viktiga samhällsinstitutioner snarare än platser där enskilda individer kan låna böcker och man vill att biblioteken rör sig bort från den traditionella bilden av bibliotek som tysta och lugna platser för läsning och i stället utvecklas i riktning mot mötesplatser och upplevelsecentra med ett brett utbud av medier. Bibliotek förknippas snarare med begreppet kunskap än kultur.

Studerar man skillnader inom gruppen framträder två olika åskådningar, vilka kan benämnas modernister och traditionalister. Modernisterna är mer positiva till biblioteken och deras betydelse. De vill se större satsningar, mer samarbete och mer nationell bibliotekspolitik än traditionalisterna. De betraktar biblioteken i högre grad som samhällsinstitutioner och ser hellre en utveckling i riktning mot mötesplatser och upplevelsecentra än de med en mer traditionell syn. Modernisterna är mer tveksamma till avgifter på boklån än traditionalisterna.

Kommunalrådets och tjänstemännens åsikter skiljer sig delvis åt. Tjänstemännen tenderar att i högre grad vara modernister, medan kommunalråden representerar det mer traditionella perspektivet.

Det finns också en stor diskrepans mellan beslutsfattare och allmänheten vad gäller verksamhetens inriktning i framtiden, vilket kan vara viktigt att fundera på. Hur ska man hantera de olika förväntningarna på verksamheterna och vad står allmänhetens önskan om traditionella bibliotek för?

Den som oroar sig för att beslutsfattarna har en omodern eller negativ syn på bibliotek finner inget stöd för det i undersökningen. Inte heller finns det något starkt motstånd mot ökat samarbete, utvidgad samordning eller tydligare nationell bibliotekspolitik, tvärtom. Att man säger sig vilja satsa på bibliotek är däremot förstås inte detsamma som att man gör det och det återstår för beslutsfattarna att leva upp till detta.

Svensk Biblioteksförerings rapporter

1. *Fler besök och utlån*

– en rapport om hur kommunerna kan öka efterfrågan på bibliotekstjänster med utgångspunkt i Kulturrådets statistik för år 2005. MARS 2007

Kulturrådets folkbiblioteksstatistik har studerats med hjälp av regressionsanalys för att ta reda på vilka faktorer som verkligen påverkar besöksantal och utlån. Analysen visar att ekonomiska satsningar, stort utbud av databaser, tidningar och nya böcker ökar besök och utlån. För barnen spelar särskilt ett stort utbud och mycket personal en viktig roll.

2. *Bibliotekens förtjänst*

– en forskningsöversikt om den samhällsekonomiska nyttan av bibliotek. ANNA KÅRING WAGMAN, JULI 2007

Forskningsöversikten visar att satsningar på bibliotek leder till samhälls-ekonomisk vinst. Den pekar också på att bibliotek kan bespara användarna tid och pengar, gynna det lokala näringslivet och öka en ords attraktivitet för invånare och turister, men också på att mätmetoderna behöver utvecklas ytterligare.

3. *Skolbiblioteken*

– en underutnyttjad och underprioriterad resurs.

SEPTEMBER 2007

Rapporten, som bygger på opinionsundersökningar bland skolelever och skolledare, visar att såväl elever som rektorer sätter stort värde på tillgång till ett skolbibliotek. Samtidigt finns det grupper som sällan besöker biblioteket och undersökningen visar också på kunskapsbrister hos skolledarna om exempelvis personalens betydelse för skolbiblioteket.

4. *Sverige – så in i Norden efter*

En jämförelse av nationell bibliotekspolitik i Danmark, Finland, Norge och Sverige.

ANNA KÅRING WAGMAN, SEPTEMBER 2007

Viktiga delar i en nationell bibliotekspolitik är att inrätta biblioteksmyndigheter, formulera visioner om bibliotekens roll i framtiden, ta fram strategier för att förverkliga målen, öka samarbetet mellan biblioteken och förtydliga ansvarfördelningen. Rapporten visar att Sverige ligger sist i Norden vad gäller nationell bibliotekspolitik.

5. Myndighetsbibliotek

– förutsättningar, problem, utmaningar.

JAKOB HARNESK, MARS 2008

Rapporten visar att en universitetsstuderande som efter avslutad examen påbörjar ett arbete på en statlig myndighet i Sverige riskerar att få sämre tillgång till information som anställd än som student. Rapporten föreslår därför gemensamma upphandlingar och samordning av tillhandahållandet av elektroniska resurser till myndighetsbiblioteken.

6. Bibliotekarien och professionen

– en forskningsöversikt. ANNA KÅRING WAGMAN, APRIL 2008

Översikten tar upp forskning om bibliotekaryrket – vad bibliotekarier kan, hur arbetsuppgifterna ser ut, hur yrket har förändrats över tid och vad yrkeskåren har gjort för att hävda sin position i relation till andra yrkesgrupper. Rapporten visar att bibliotekarierna bedriver ett aktivt arbete med att hitta sin yrkesroll i en verksamhet som ständigt förändras.

7. Framgångsrikt, men förbisett

– om bibliotekens betydelse för integration.

PETER ALMERUD, APRIL 2008

Forskningsöversikten visar att personer med utländsk bakgrund ofta besöker bibliotek och att de spelar en viktig roll i integrationsprocessen. Detta är dock något som inte uppmärksammas från politiskt håll. Rapporten visar också att arbetet skulle kunna förbättras ytterligare, till exempel genom bättre sammansatta och mer moderna samlingar.

8. Läsfrämjande – förnyelse behövs!

En rapport med förslag till nya former för statligt stöd till inköp av litteratur till folk- och skolbiblioteken samt till läsfrämjande insatser för barn och vuxna. INGER EIDE JENSEN, MAJ 2008

I rapporten ges förslag på hur det statliga inköpsstödet skulle kunna förnyas, till exempel genom rätt att köpa in teknisk utrustning för att kunna tillgodogöra sig litteratur eller rätt att använda en del av anslaget till annat än inköp, exempelvis utbildning eller marknadsföring. Likaså föreslås det läsfrämjande stödet kunna omfatta insatser även för vuxna.

9. Kommunala beslutsfattare om bibliotek

ANNA KÅRING WAGMAN, SEPTEMBER 2008

Samtliga rapporter går att ladda ner från föreningens hemsida, www.biblioteksforeningen.org under fliken Fakta och forskning. De går också att beställa från föreningens kansli.

Svensk Biblioteksörening är en ideell, partipolitiskt obunden bibliotekspolitisk organisation som verkar för ett bibliotekssystem av hög standard, för att den svenska bibliotekslagen tillämpas och utvecklas samt för biblioteken som ett värn för demokrati och yttrandefrihet.

Svensk Biblioteksörening september 2008

Grafisk form: Ann-Christin Reybekiel

Tryck: Markaryds Grafiska AB

SVENSK BIBLIOTEKSFÖRENING

Box 70380 · 107 24 STOCKHOLM · Tel 08-545 132 30 · www.biblioteksforeningen.org